

Sygn. akt VI Gz 202/15

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2015r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

SSO Anna Walus-Rzasa (spr.)

SSO Barbara Frankowska

Protokolant: asystent sędziego Karolina Sitek-Pelc

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2015r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: S. K.

przeciwko: L. S. C. de (...) S. A. Oddział
w Polsce

o zapłatę

na skutek zażaleń stron na postanowienie Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu V Wydziału Gospodarczego z dnia 19 marca 2015r., sygn. akt V GC 33/15;

postanawia:

1. Oddalić zażalenia stron;
2. Znieść wzajemnie koszty postępowania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy odrzucił pozew, argumentując, iż brak zdolności sądowej oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń z państwa członkowskiego UE ma charakter nieusuwalny, albowiem nie istnieje możliwość uzyskania tej zdolności przez oddział. W ocenie Sądu art. 70 kpc wyklucza wyeliminowanie jednostki pierwotnie wskazanej jako strona i wprowadzenie w jej miejsce do procesu zupełnie innego podmiotu posiadającego zdolność sądową.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone zażaleniami obu stron.

Pozwany zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 199 § 1 pkt. 3 kpc w zw. z art. 64 kc i art. 1103⁵ § 1 pkt. 1 i 2 kpc oraz art. 85 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej poprzez ich wadliwą wykładnię i niewłaściwe stosowanie, przyjęcie, że oddział przedsiębiorcy zagranicznego nie ma zdolności sądowej podczas gdy może on być stroną procesową i brać udział w procesie.

W oparciu o powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania.

Powód zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mające wpływ na rozstrzygnięcie, polegające na niezastosowaniu art. 199 § 2 kpc w zw. z art. 70 kpc i nie wezwanie strony powodowej do sprecyzowania określenia strony pozwanej;
- naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na rozstrzygnięcie, polegające na naruszeniu art. 199 § 1 pkt. 3 kpc w zw. z art. 199 § 2 kpc poprzez nieprawidłowe zastosowanie polegające na odrzuceniu pozwu;
- naruszenie przepisów postępowania, a to art. 194 § 1 kpc skutkujące uniemożliwieniem skorzystania przez powoda z instytucji dopoznania, w razie stwierdzenia, że powództwo nie zostało wytoczone przeciwko osobie, która powinna być osobą pozwaną.

Powód uzasadniając powyższe zarzuty wskazał na przedwczesność wydania zaskarżonego orzeczenia. Zdaniem powoda Sąd powinien był go wezwać do sprecyzowania strony pozwanej. Stroną pozwaną powinien być jego zdaniem przedsiębiorca zagraniczny mający siedzibę w M.. Oddział jedynie reprezentuje przedsiębiorcę zagranicznego, nie mając zdolności sądowej.

W oparciu o powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenia obu stron nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U.2013.950j.t. – dalej: u.d.u.) zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej może wykonywać działalność ubezpieczeniową na terytorium RP, jeżeli uzyskał odpowiednie zezwolenie na wykonywanie tej działalności w państwie, w którym ma swoją siedzibę. Przepis ten wraz z art. 127 u.d.u stanowi wyraz zasady dot. swobody świadczenia usług w Unii Europejskiej realizowanej przez system tzw. jednolitej licencji. Zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej może wykonywać działalność ubezpieczeniową na terytorium Polski przez oddział (art. 131 ust. 1 u.d.u) lub w inny sposób niż przez oddział (art. 132 ust. 1 u.d.u.). Do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w formie oddziału mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 7 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. 2013 poz. 672, dalej: s.d.g.) - art. 2 ust. 1 pkt 6 u.d.u. Nie ulega wątpliwości, że oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej nie ma zdolności sądowej w rozumieniu art. 64 kc.

W art. 85 ust. 1 s.d.g. ustawodawca wskazał, iż dla wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorcy zagraniczni, mogą na zasadzie wzajemności, o ile ratyfikowane umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, tworzyć oddziały z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „oddziałami”. Oddziały te są wpisywane do Krajowego Rejestru Sądowego, to jednak nie wystarcza, aby stwierdzić, iż przyznano im zdolność prawną, czy też przymiot osoby prawnej.

Przedsiębiorca zagraniczny tworzący oddział może wykonywać działalność gospodarczą wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności przedsiębiorcy zagranicznego (art. 86 s.d.g.). Tak rozumiany oddział nie ma osobowości prawnej, jest wyodrębnioną jedynie w oparciu o kryterium lokalizacji częścią działalności gospodarczej przedsiębiorcy. Nie ulega wątpliwości, że podmiotem prawa jest wyłącznie przedsiębiorca, w tym zagraniczny, a oddział to tylko wyodrębniona organizacyjnie (w mniejszym lub większym stopniu) część działalności gospodarczej i oznacza jedynie wyodrębnienie części majątku potrzebnego do jej prowadzenia oraz wyłonienie osób, których czynności składają się na działalność oddziału.

W literaturze przyjmuje się, że oddział przedsiębiorcy zagranicznego, chociaż wyodrębniony pod względem organizacyjnym, ekonomicznym

i technicznym to nie posiada podmiotowości (osobowości prawnej)
w stosunkach gospodarczych i stroną w postępowaniu sądowym jest sam przedsiębiorca zagraniczny (zob. M. Sieradzka teza 1 komentarz do art. 85 usdg – LEX; M. Szydło „Charakter prawny oddziału przedsiębiorców zagranicznych” Glosa 2004.12.19 – teza 2 LEX, Emilia Wieczorek, Komentarz do art. 85 usdg, Andrzej Janiak, Komentarzu do art. 43⁶ kc). Powyższe czyni zażalenie pozwanego i podniesione w nim zarzuty bezzasadnym.

Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wskazał
w pozwie i w sposób jednoznaczny oznaczył pozwanego jako L. S., C. de Seguros Reaseguros (...)Oddział w Polsce, wskazując jako KRS pozwanego - nr (...). nr KRS Oddziału i dołączając odpis z w/w KRS do pozwu. Dodatkowo na wezwanie sądu podał adres pozwanego jako adres oddziału tj. ul. (...) w W. (k. 27).

W ocenie Sądu Okręgowego, a wbrew stanowisku powoda brak było podstaw dla wzywania go do sprecyzowania strony pozwanej wobec jednoznaczności jej określenia. W tym zakresie Sąd Okręgowy w Rzeszowie podziela stanowisko Sądu Okręgowego w Łodzi wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 maja 2014r. XIII Ga 362/13, zgodnie z którym ukształtowanie treści pozwu również podmiotowo należy do powoda, który jest przecież gospodarzem postępowania. Sąd nie może ingerować w tą treść w tym znaczeniu, iż nie jest władny jej zmieniać czy też korygować z urzędu. Brak podstaw dla dokonania podmiotowego przekształcenia powództwa bez wniosku, z urzędu.

Skoro powód oznaczył pozwanego jako oddział, to niniejsze obligowało Sąd Rejonowy do rozważenia kwestii zdolności sądowej, którą sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż wskazany oddział nie miał zdolności sądowej. Również w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw dla wezwania powoda do uzupełnienia braku zdolności sądowej. Sąd Okręgowy podziela powołane już powyżej stanowisko Sądu Okręgowego w Łodzi zgodnie z którym, wyznaczanie terminu do uzupełnienia zdolności sądowej jest celowe w sytuacji, gdy brak ten da się uzupełnić, przy czym brak zdolności sądowej nie może być uzupełniony poprzez wstąpienie do udziału w sprawie podmiotu posiadającego tę zdolność w miejsce podmiotu nieposiadającego zdolności sądowej. Istotnie bowiem brak zdolności sądowej oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej mając charakter pierwotny jest nieusuwalny, tym samym nie istnieje możliwość uzyskania tej zdolności przez oddział. Jeżeli w miejsce pozwanego oddziału miałby być wskazany zagraniczny zakład ubezpieczeń to nie zostałaby zachowana tożsamości stron.

Wbrew twierdzeniom żalącego się powoda Sąd Rejonowy nie miał również podstaw do wezwania, jak to określił żalący, właściwej strony pozwanej - na zasadzie art. 194 par. 1 kpc. Wezwanie na tej podstawie następuje bowiem na wniosek , a wniosku w tym zakresie powód nie składał. Sąd Rejonowy nie miał również obowiązku inicjowania czy wzywania powoda do złożenia przedmiotowego wniosku, jak wskazano bowiem na wstępie to powód jest gospodarzem procesu , jego inicjatorem i to on wyznacza ramy podmiotowe tego procesu.

Reasumując Sąd Rejonowy dysponując przedłożonym materiałem dowodowym nie mógł mieć żadnych wątpliwości co do oznaczenia strony pozwanej. Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w postanowieniu z dnia 24 września 2004r., I CK 131/04, OSNC 2005/9/156, iż przesłanką warunkującą uzupełnienie braku w zakresie zdolności sądowej jest zachowanie tożsamości strony dotkniętej brakiem. Innymi słowy przepis art. 70 kpc wyklucza wyeliminowanie jednostki pierwotnie wskazanej jako strona i wprowadzenie w to miejsce do procesu zupełnie innego podmiotu, mającego własną zdolność sądową. Kwestia zdolności sądowej pozwanego jest kwestią podstawową, badaną z urzędu, zważywszy na istotność sankcji związanych z brakiem tej zdolności ukształtowanej w treści art. 379 kpc jako nieważność postępowania. Stąd też kwestia ta nie może budzić żadnych wątpliwości, nie podlega dointerpretacjom, ani też domniemaniom w zakresie nieprecyzyjnego sformułowania strony pozwanej.

Jeszcze raz należy wskazać, że z pozwu oraz załączonych dokumentów wynika, iż powód pozywa oddział w Polsce przedsiębiorstwa zagranicznego. Nie wynika i nie sposób wywieść, iż oddział ten wskazany jest jedynie jako adres, miejsce do doręczeń, podstawa właściwości.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc oddalił zażalenia obu stron jako oczywiście bezzasadne.

Sąd w związku z tym, iż obu stronom zażalenia oddalono postanowił na mocy art. 100 kpc w zw. z art. 391 kpc znieść wzajemnie poniesione koszty postępowania zażaleniowego.